

शास्त्रिकक्षाया : पाठ्यक्रम :

शास्त्रिपाठ्यक्रम का उद्देश्य— शास्त्रिपाठ्यक्रम का उद्देश्य विद्यार्थियों को व्याकरण, लौकिक साहित्य एवं वैदिक साहित्य का गहन परिचय कराना है।

- शास्त्रिप्रथमवर्ष : ।
- शास्त्रिद्वितीयवर्ष : ।
- शास्त्रितृतीयवर्ष : ।
- सामान्यनियमा :—

- प्रत्येक वर्ष में दो सत्र होंगे।
- शास्त्री के पाठ्यक्रम में कुल ६ सत्र होंगे।
- प्रत्येक सत्र में ४ पत्र होंगे, अतः शास्त्री के पाठ्यक्रम में कुल २४ पत्र होंगे।
- प्रत्येक पत्र १०० अङ्क का होगा, इसमें ८० अंक बाह्य परीक्षा के व २० अङ्क आन्तरिक मूल्याङ्कन के होंगे।
- आन्तरिक २० अङ्क में से १० अङ्क सत्र के मध्य ली जाने वाली लिखित परीक्षा के होंगे, ५ अङ्क कक्षा उपस्थिति के एवं ५ अङ्क संस्कृत संभाषण आदि अनुशासन के होंगे।
- प्रत्येक सत्र की बाह्य परीक्षा का समय ३ घण्टे निर्धारित है।
- अध्ययन-अध्यापन एवं परीक्षा का माध्यम संस्कृत ही रहेगा।

★ **विशेष—** संस्कृत से अनभिज्ञ विद्यार्थियों के लिए शास्त्री से पूर्व एक वर्ष के सहायक पाठ्यक्रम का अध्ययन करना अनिवार्य है। सम्पूर्ण जानकारी हेतु सहायक पाठ्यक्रम का अवलोकन करें।

शास्त्रिपाठ्यक्रमः (प्रथमसत्रम्)

पाठ्यक्रमस्य रूपरेखा	बाह्याङ्काः	आन्तरिकाङ्काः
संस्कृतव्याकरणम्	८०	२०
संस्कृतसाहित्यम्	८०	२०
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः	८०	२०
आङ्ग्लभाषा	८०	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमः (द्वितीयसत्रम्)

पाठ्यक्रमस्य रूपरेखा	बाह्याङ्काः	आन्तरिकाङ्काः
संस्कृतव्याकरणम्	८०	२०
संस्कृतसाहित्यम्	८०	२०
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः	८०	२०
आङ्ग्लभाषा	८०	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमः (तृतीयसत्रम्)

पाठ्यक्रमस्य रूपरेखा	बाह्याङ्काः	आन्तरिकाङ्काः
संस्कृतव्याकरणम्	८०	२०
संस्कृतसाहित्यम्	८०	२०
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः	८०	२०
आङ्ग्लभाषा	८०	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमः (चतुर्थसत्रम्)

पाठ्यक्रमस्य रूपरेखा	बाह्याङ्काः	आन्तरिकाङ्काः
संस्कृतव्याकरणम्	८०	२०
संस्कृतसाहित्यम्	८०	२०
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः	८०	२०
आङ्ग्लभाषा	८०	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमः (पञ्चमसत्रम्)

पाठ्यक्रमस्य रूपरेखा	बाह्याङ्काः	आन्तरिकाङ्काः
संस्कृतव्याकरणम्	८०	२०
संस्कृतसाहित्यम्	८०	२०
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः	८०	२०
आङ्ग्लभाषा	८०	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमः (षष्ठसत्रम्)

पाठ्यक्रमस्य रूपरेखा	बाह्याङ्काः	आन्तरिकाङ्काः
संस्कृतव्याकरणम्	८०	२०
संस्कृतसाहित्यम्	८०	२०
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः	८०	२०
आङ्ग्लभाषा	८०	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य प्रथमसत्रम्

प्रथमपत्रम्- संस्कृतव्याकरणम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

१. काशिकावृत्तिः (प्रत्याहारसूत्रसहितः प्रथमोध्यायः)-	६०
(क) सूत्रव्याख्यानम्	१०
(ख) पदकृत्यम्	१०
(ग) वार्तिकव्याख्यानम्	१०
(घ) कारिकाव्याख्यानम्	१०
(ङ) शब्दसिद्धिः	१०
(च) शङ्कासमाधानम्	१०
२. निपाताव्ययोपसर्गवृत्तिः -	२०
(क) शब्दार्थः	१०
(ख) वाक्यप्रयोगः	१०

सहायकग्रन्थाः-

१. काशिकावृत्तिः- श्री वामनजयादित्यविरचिता

प्रकाशकः- १. रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा ।

२. श्रीमद्दयानन्दवेदार्थमहाविद्यालयन्यासः, ११९ गौतम नगरम्, नई दिल्ली-४९ ।

३. तारा बुक एजेंसी, वाराणसी ।

२. वार्तिकप्रकाशः- आचार्यः आनन्दप्रकाशः

प्रकाशकः- चौखम्भा संस्कृत संस्थान वाराणसी ।

३. व्याकरणकारिकाप्रकाशः- पं. सुदर्शनदेवाचार्यः

प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा ।

४. अव्ययार्थः- श्रीमत्स्वामिदयानन्दसरस्वतीकृतव्याख्यासहितः

प्रकाशकः- वैदिकपुस्तकालयम्, अजमेरनगरम्, राजस्थानम् ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

पूर्णाङ्काः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्काः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्काः- २०

समयः- होरात्रयम्

काशिकातः

१. पृष्ठेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानम्। १०
२. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्। १०
३. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानम्। १०
४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्। १०
५. प्रदत्तेषु त्रिषु शब्देषु द्वयोः साधनम् (सिद्धिः)। १०
६. पृष्ठानां तिसृणां शङ्कानां मध्ये द्वयोः समाधानम्। १०

अव्ययार्थतः

७. विंशतेः शब्दानामर्थबोधनम्। १०
८. दशानां शब्दानां प्रत्येकं वाक्यद्वये प्रयोगः। १०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य प्रथमसत्रम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतसाहित्यम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः - ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः - २०

समयः - होरात्रयम्

(१) गद्यम्— (अर्थशास्त्रान्तर्गतं विनयाधिकरणं व्यसनाधिकरणं च)—	१५
(क) गद्यसाहित्योद्भवपरिचयौ / गद्यकृतपरिचयः	०५
(ख) शब्दार्थः, शब्दालङ्कारः वाक्यान्वयः, अर्थालङ्कारः	०५
(ग) विनयव्यसनविषयकप्रश्नाः	०५
(२) पद्यम्— (रामायणम्— बालकाण्डः प्रथमसर्गः)	१५
(क) पद्यसाहित्योद्भवपरिचयौ / पद्यकृतपरिचयः	०५
(ख) पदार्थः, अन्वयार्थः छन्दः, अलङ्कारः, रसः, व्यङ्ग्यार्थः	०५
(ग) व्याकरणात्मकप्रश्नः	०५
(कारकः/ समासः/ विभक्तिः/ अव्ययम्/ शब्दव्युत्पत्तिः)	
(३) नाटकम्— (भासविरचितं दूतवाक्यमूरुभङ्गं च)	१५
(क) नाटकोद्भवः/ कविपरिचयः	०५
(ख) पात्रपरिचयः/ श्लोकव्याख्या	०५
(ग) चरित्रचित्रणम्/ अङ्कसारः	०५
(४) काव्यशास्त्रम्— (काव्यदीपिका शिखा १-२)	१५
(क) काव्यशास्त्रोद्भवसामान्यपरिचयः	०५
(ख) काव्यप्रयोजनलक्षणे, शक्तिस्वरूपनिरूपणम्	१०
(५) आयुर्वेदः— (चरकसंहिता सूत्रस्थानम्,	२०
प्रथमोऽध्यायः १-६७ श्लोकाः)	
(क) श्लोकव्याख्या	१०
(ख) विषयगतप्रश्नाः	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. कौटलीय अर्थशास्त्र— उदयवीर शास्त्री (व्याख्याकार)

प्रकाशकः— मेहरचन्द लक्षमनदास पब्लिकेशंस नई दिल्ली।

२. रामायणम्— श्रीमद्वाल्मीकीयरामायणम्

प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर।

३. भासनाटकचक्रम्— महाकविभासविरचितम्

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली।

४. काव्यदीपिका— विद्यारत्नकान्तिचन्द्रभट्टाचार्येण संगृहीता

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली।

५. चरकसंहिता— महर्षिचरकप्रतिसंस्कृता

प्रकाशकः— राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली।

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य प्रथमसत्रम्

तृतीयपत्रम्- वैदिकसिद्धान्तपरिचयः

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) वेदः- (ऋग्वेदः अग्निसूक्तम् १.१, इन्द्रसूक्तम् २.१२, ज्ञानसूक्तम् १०.७१)-	२०
(क) मन्त्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्	१०
(ग) ऋषिदेवताछन्दोज्ञापनम्	०५
(२) दर्शनम्- (योगदर्शनम्- प्रथमद्वितीयपादौ)	२०
(क) सूत्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) सूत्रार्थबोधनम्	०५
(ग) समाधिसाधनविषयकप्रश्नाः	१०
(३) उपनिषद्- (ईशाकेनोपनिषदौ)	२०
(क) कण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) भावबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(४) अन्यधार्मिकग्रन्थाः- (गीता- अध्यायः २, ३)	२०
(क) श्लोककण्ठस्थीकरणम्	१०
(ख) श्लोकान्वयः/ पदपदार्थज्ञानम्	१०

सहायकग्रन्थाः-

१. ऋग्वेदः- व्याख्याकारः डा० जियालाल कम्बोज

प्रकाशकः- १. विद्यानिधि प्रकाशन, दिल्ली

२. योगदर्शनम्

प्रकाशकः- दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ ।

३. ईशादि नौ उपनिषद्

प्रकाशकः- गीताप्रेस गोरखपुर ।

४. गीता

प्रकाशकः- दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

वेदतः

- १ . उपर्युक्तसूक्तेषु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्रा लेखनीयाः । ०५
- २ . चतुर्णां मन्त्राणां शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम् । १०
- ३ . पृष्ठानां पञ्चानां मन्त्राणाम् ऋषिदेवताछन्दांसि ज्ञापनीयानि । ०५

दर्शनतः

- १ . पृष्ठात् सूत्रादग्रे पञ्च सूत्राणि लेखनीयानि । ०५
- २ . पृष्ठानां पञ्चानां सूत्राणामर्था बोधनीयाः । ०५
- ३ . द्वयोर्विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानम् । १०

उपनिषत्तः

- १ . प्रकृतोपनिषत्सु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्राः/
श्लोकाः/अनुच्छेदा लेखनीयाः । ०५
- २ . पृष्ठयोः स्थलयोः भावबोधनम् । ०५
- ३ . चतुर्णां विषयात्मकप्रश्नानां समाधानम् । १०

गीतातः

- १ . केचन पञ्च स्मृताश्श्लोका लेखनीयाः । १०
- २ . पृष्ठानां पञ्चानां श्लोकानामन्वयो लेखनीयः । १०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य द्वितीयसत्रम्

प्रथमपत्रम्- संस्कृतव्याकरणम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

१. काशिकावृत्तिः (द्वितीयोऽध्यायः)-	५०
(क) सूत्रव्याख्यानम्	१०
(ख) पदकृत्यम्	१०
(ग) वार्तिकव्याख्यानम्	१०
(घ) कारिकाव्याख्यानम्	१०
(ङ) शब्दसिद्धिः	१०
२. लिङ्गानुशासनम् -	१०
(क) मूलपाठकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) निर्दिष्टशब्देषु ससूत्रं लिङ्गपरिचयः	०५
३. नामिकम्-	२०
(क) शब्दरूपलेखनम्	०५
(ख) शब्दसिद्धिः	१५

सहायकग्रन्थाः-

- काशिकावृत्तिः- श्री वामनजयादित्यविरचिता
 प्रकाशकः- १. रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा ।
 २. श्रीमद्दयानन्दवेदार्थमहाविद्यालयन्यासः, ११९ गौतम नगरम्, नई दिल्ली-४९ ।
 ३. तारा बुक एजेन्सी, वाराणसी ।
- वार्तिकप्रकाशः- आचार्यः आनन्दप्रकाशः
 प्रकाशकः- चौखम्भा संस्कृत संस्थान वाराणसी ।
- व्याकरणकारिकाप्रकाशः- पं. सुदर्शनदेवाचार्यः
 प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा ।
- लिङ्गानुशासनम्- पं. सुदर्शनदेवाचार्यः
 प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा ।
- नामिकम् - श्रीमत्स्वामिदयानन्दसरस्वतीकृतव्याख्यासहितः
 प्रकाशकः- वैदिकपुस्तकालयम्, अजमेरनगरम्, राजस्थानम् ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

काशिकातः

१. पृष्ठेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानम्।	१०
२. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्।	१०
३. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानाम्।	१०
४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानाम्।	१०
५. प्रदत्तेषु त्रिषु शब्देषु द्वयोः साधनम् (सिद्धिः)।	१०

लिङ्गानुशासनतः

६. पृष्ठात् सूत्रादग्रे दशानां सूत्राणां लेखनम्।	०५
७. पृष्ठानां पञ्चानां शब्दानां ससूत्रं लिङ्गज्ञापनम्।	०५

नामिकतः

८. द्वयोः शब्दयोः अष्टासु विभक्तिषु रूपलेखनम्।	०५
९. पञ्चानां शब्दानां मुख्यसूत्रसहिता संक्षेपतः सिद्धिः।	१५

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य द्वितीयसत्रम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतसाहित्यम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) गद्यम्- (कादम्बरीतः शुकनासोपदेशः)-	१५
(क) कविपरिचयः	०५
(ख) गद्यत्रय्यां कादम्बर्याः स्थानम्	०५
(ग) कथासारः/ काव्यगतविशेषताः	०५
(२) पद्यम्- (महाभारतम्- यक्षयुधिष्ठिरसंवादः)	१५
(क) पदार्थः, अन्वयार्थः	०५
(ख) छन्दः, अलङ्कारः, रसः, शब्दशक्तिः	०५
(ग) व्याकरणात्मकप्रश्नः	०५
(कारकः/ समासः/ विभक्तिः/ अव्ययम्/ शब्दव्युत्पत्तिः)	
(३) नाटकम्- (भासविरचितं प्रतिमानाटकम्)	१५
(क) पात्रपरिचयः/ कविपरिचयः	०५
(ख) श्लोकव्याख्या/ गद्यव्याख्या	०५
(ग) चरित्रचित्रणम्/ अङ्कसारः	०५
(४) काव्यशास्त्रम्- (काव्यदीपिका शिखा ३)	१५
(क) काव्यध्वनिरसभेदाः	१५
(५) आयुर्वेदः- (चरकसंहिता सूत्रस्थानम्, अष्टमोऽध्यायः)	२०
(क) गद्यव्याख्या	१०
(ख) विषयगतप्रश्नाः	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. शुकनासोपदेशः— व्याख्याकारः रामनरेश झा

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली।

२. यक्षयुधिष्ठिरसंवादः

प्रकाशकः— दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ।

३. भासनाटकचक्रम्— महाकविभासविरचितम्

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली।

४. काव्यदीपिका— विद्यारत्नकान्तिचन्द्रभट्टाचार्येण संगृहीता

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली।

५. चरकसंहिता— महर्षिचरकप्रतिसंस्कृता

प्रकाशकः— राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली।

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य द्वितीयसत्रम्

तृतीयपत्रम्- वैदिकसिद्धान्तपरिचयः

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) वेदः- (ऋग्वेदः वागाम्भृणी १०.१२५,	
भाववृत्तम् / नासदीयम् १०.१२९, श्रद्धा)-	२०
(क) मन्त्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्	१०
(ग) ऋषिदेवताछन्दोज्ञापनम्	०५
(२) दर्शनम्- (योगदर्शनम्- तृतीयचतुर्थपादौ)	२०
(क) सूत्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) सूत्रार्थबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(३) उपनिषद्- (कठोपनिषद्)	२०
(क) कण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) भावबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(४) अन्यधार्मिकग्रन्थाः- (गीता- अध्यायः १२, १८)	२०
(क) श्लोककण्ठस्थीकरणम्	१०
(ख) श्लोकान्वयः/ पदपदार्थज्ञानम्	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. ऋग्वेदः— व्याख्याकारः डा० जियालाल कम्बोज

प्रकाशकः— १. विद्यानिधि प्रकाशन, दिल्ली

२. योगदर्शनम्

प्रकाशकः— दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ ।

३. ईशादि नौ उपनिषद्

प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।

४. गीता

प्रकाशकः— दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

वेदतः

१. उपर्युक्तसूक्तेषु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्रा लेखनीयाः ।	०५
२. चतुर्णां मन्त्राणां शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम् ।	१०
३. पृष्ठानां पञ्चानां मन्त्राणाम् ऋषिदेवताछन्दांसि ज्ञापनीयानि ।	०५

दर्शनतः

१. पृष्ठात् सूत्रादग्रे पञ्च सूत्राणि लेखनीयानि ।	०५
२. पृष्ठानां पञ्चानां सूत्राणामर्था बोधनीयाः ।	०५
३. द्वयोर्विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानम् ।	१०

उपनिषत्तः

१. प्रकृतोपनिषत्सु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्राः/
श्लोकाः/अनुच्छेदा लेखनीयाः ।	०५
२. पृष्ठयोः स्थलयोः भावबोधनम् ।	०५
३. चतुर्णां विषयात्मकप्रश्नानां समाधानम् ।	१०

गीतातः

१. केचन पञ्च स्मृताः श्लोका लेखनीयाः ।	१०
२. पृष्ठानां पञ्चानां श्लोकानामन्वयो लेखनीयः ।	१०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य तृतीयसत्रम्

प्रथमपत्रम्- संस्कृतव्याकरणम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

१. काशिकावृत्तिः (तृतीयोऽध्यायः)-	६०
(क) सूत्रव्याख्यानम्	१०
(ख) पदकृत्यम्	१०
(ग) वार्तिकव्याख्यानम्	१०
(घ) कारिकाव्याख्यानम्	१०
(ङ) शब्दसिद्धिः	१०
(च) शङ्कासमाधानम्	१०
२. उणादिकोषः -	२०
(क) अर्थोदाहरणे	१०
(ख) शब्दव्युत्पत्तयः	१०

सहायकग्रन्थाः-

१. काशिकावृत्तिः- श्री वामनजयादित्यविरचिता

प्रकाशकः- १. रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा ।

२. श्रीमद्दयानन्दवेदार्षमहाविद्यालयन्यासः, ११९ गौतम नगरम्, नई दिल्ली-४९ ।

३. तारा बुक एजेन्सी, वाराणसी ।

२. वार्तिकप्रकाशः- आचार्यः आनन्दप्रकाशः

प्रकाशकः- चौखम्भा संस्कृत संस्थान वाराणसी ।

३. व्याकरणकारिकाप्रकाशः- पं. सुदर्शनदेवाचार्यः

प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा ।

४. उणादिकोशः - श्रीमत्स्वामिदयानन्दसरस्वतीकृतव्याख्यासहितः ।

प्रकाशकः- रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

काशिकातः

१. पृष्ठेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानम्। १०
२. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्। १०
३. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानाम्। १०
४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानाम्। १०
५. प्रदत्तेषु त्रिषु शब्देषु द्वयोः साधनम् (सिद्धिः)। १०
६. पृष्ठानां तिसृणां शङ्कानां मध्ये द्वयोः समाधानम्। १०

उणादिकोषतः

७. पृष्ठानां पञ्चानां सूत्राणाम् अर्थोदाहरणानि। १०
८. पृष्ठानां पञ्चानां शब्दानां सिद्धयः। १०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य तृतीयसत्रम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतसाहित्यम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

- (१) गद्यम्- (जातकमालातः मदन्यन्तीजातकम्,
व्याघ्रीजातकम्, शिविजातकम्, शशजातकम्)- १५
- (क) कविपरिचयः, जातकसारः ०५
- (ख) वाक्यान्वयः, अर्थालङ्कारः ०५
- (ग) विषयात्मकप्रश्नाः ०५
- (२) पद्यम्- (रामायणम् अयोध्याकाण्डः- शततमःसर्गः,
सौन्दरानन्दम् चतुर्दशः सर्गः- २१-५२ श्लोकाः) १५
- (क) पदार्थः, अन्वयार्थः ०५
- (ख) छन्दः, अलङ्कारः, रसः, व्यङ्ग्यार्थः ०५
- (ग) व्याकरणात्मकप्रश्नः ०५
- (कारकः/ समासः/ विभक्तिः/ अव्ययम्/ शब्दव्युत्पत्तिः)
- (३) ऐतिहासिककाव्यम्- (शिवराजविजयम्
प्रथमविरामस्य प्रथमो निश्वासः) १५
- (क) गद्यकारपरिचयः / गद्यव्याख्या ०५
- (ख) काव्यसौन्दर्यम् ०५
- (ग) निःश्वाससारः ०५
- (४) काव्यशास्त्रम्- (काव्यदीपिका शिखा ४) १५
- (क) विषयगतप्रश्नाः १५
- (५) आयुर्वेदः- (चरकसंहिता सूत्रस्थानम्,
पञ्चमोऽध्यायः) २०
- (क) गद्यव्याख्या १०
- (ख) विषयगतप्रश्नाः १०

सहायकग्रन्थाः—

१. जातकमाला— आर्यसूरिकृता

प्रकाशकः— बौद्धसंस्कृतग्रन्थावली, मिथिलाविद्यापीठ, दरभंगा, बिहार ।

२. रामायणम्— श्रीमद्बाल्मीकीयरामाणम्

प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।

३. शिवराजविजयम्— महाकविश्रीमदम्बिकादत्तव्यासप्रणीतम्

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली ।

४. काव्यदीपिका— विद्यारत्नकान्तिचन्द्रभट्टाचार्येण संगृहीता

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली ।

५. चरकसंहिता— महर्षिचरकप्रतिसंस्कृता

प्रकाशकः— राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली ।

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य तृतीयसत्रम्

तृतीयपत्रम्- वैदिकसिद्धान्तपरिचयः

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) वेदः- (यजुर्वेदः अध्यायः ३१, ३२, ३६)	२०
(क) मन्त्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्	१०
(ग) ऋषिदेवताछन्दोज्ञापनम्	०५
(२) दर्शनम्- (सांख्यकारिका)	२०
(क) कारिकाकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) कारिकार्थबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(३) उपनिषद्- (प्रश्नोपनिषद्)	२०
(क) कण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) भावबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(४) अन्यधार्मिकग्रन्थाः-	
(मनुस्मृतिः अध्यायः २, प्रश्नोत्तरी)	२०
(क) श्लोककण्ठस्थीकरणम्	१०
(ख) श्लोकान्वयः/ पदपदार्थज्ञानम्	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. यजुर्वेदः— व्याख्याकारः महर्षि दयानन्द सरस्वती
प्रकाशकः— १. वैदिक पुस्तकालय, अजमेर राजस्थान ।
२. सांख्यकारिका
प्रकाशकः— चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।
३. ईशादि नौ उपनिषद्
प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।
४. मनुस्मृतिः
प्रकाशकः— आर्ष साहित्य प्रचार ट्रस्ट-४५५, खारी बावली, दिल्ली ।
५. प्रश्नोत्तरी
प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

वेदतः

१. उपर्युक्तसूक्तेषु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्रा लेखनीयाः । ०५
२. चतुर्णां मन्त्राणां शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम् । १०
३. पृष्ठानां पञ्चानां मन्त्राणाम् ऋषिदेवताछन्दांसि ज्ञापनीयानि । ०५

सांख्यकारिकातः

१. पृष्ठायाः कारिकायाः अग्रे पञ्च कारिका लेखनीयाः । ०५
२. पृष्ठानां पञ्चानां कारिकाणामर्था बोधनीयाः । ०५
३. द्वयोर्विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानम् । १०

उपनिषत्तः

१. प्रकृतोपनिषत्सु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्राः/
श्लोकाः/ अनुच्छेदा लेखनीयाः । ०५
२. पृष्ठयोः स्थलयोः भावबोधनम् । ०५
३. चतुर्णां विषयात्मकप्रश्नानां समाधानम् । १०

मनुस्मृतिप्रश्नोत्तरीतः

१. केचन पञ्च स्मृताश्श्लोका लेखनीयाः । १०
२. पृष्ठानां पञ्चानां श्लोकानामन्वयो लेखनीयः । १०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य चतुर्थसत्रम्

प्रथमपत्रम्- संस्कृतव्याकरणम्

पूर्णाङ्कः - १००
बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०
आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०
समयः- होरात्रयम्

१. काशिकावृत्तिः (चतुर्थोऽध्यायः, पञ्चमोऽध्यायः)–	८०
(क) सूत्रव्याख्यानम्	१०
(ख) पदकृत्यम्	१०
(ग) वार्तिकव्याख्यानम्	२०
(घ) कारिकाव्याख्यानम्	१०
(ङ) शब्दसिद्धिः	१०
(च) शङ्कासमाधानम्	२०

सहायकग्रन्थाः—

१. काशिकावृत्तिः— श्री वामनजयादित्यविरचिता

प्रकाशकः— १. रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा ।

२. श्रीमद्दयानन्दवेदार्थमहाविद्यालयन्यासः, ११९ गौतम नगरम्, नई दिल्ली-४९ ।

३. तारा बुक एजेंसी, वाराणसी ।

२. वार्तिकप्रकाशः— आचार्यः आनन्दप्रकाशः

प्रकाशकः— चौखम्भा संस्कृत संस्थान वाराणसी ।

३. व्याकरणकारिकाप्रकाशः— पं. सुदर्शनदेवाचार्यः

प्रकाशकः— हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

काशिकातः

१ . पृष्ठेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानम्।	१०
२ . पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्।	१०
३ . पृष्ठेषु चतुर्दशसु वार्तिकेषु दशानां व्याख्यानम्।	२०
४ . प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्।	१०
५ . प्रदत्तेषु त्रिषु शब्देषु द्वयोः साधनम् (सिद्धिः)।	१०
६ . पृष्ठानां षण्णां शङ्कानां मध्ये चतसृणां समाधानम्।	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य चतुर्थसत्रम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतसाहित्यम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) गद्यम्- (विनयवस्तुतः विशाखावृत्तम्, राजकुमारीकथा)-	१५
(क) शब्दार्थः, वाक्यान्वयः	०५
(ख) काव्यसौन्दर्यम्/अलङ्कारः	०५
(ग) कथासारः/नवीनकथालेखनम्	०५
(२) पद्यम्- (सनत्सुजातीयम्)	१५
(क) नवीनश्लोकरचनम्	०५
(ख) छन्दः, अलङ्कारः, रसः, व्यङ्ग्यार्थः	०५
(ग) व्याकरणात्मकप्रश्नः	०५
(कारकः/ समासः/ विभक्तिः/अव्ययम्/ शब्दव्युत्पत्तिः)	
(३) नाटकम्- (अभिज्ञानशाकुन्तलम्- चतुर्थोऽङ्कः)	१५
(क) श्लोकव्याख्या/ गद्यव्याख्या	०५
(ख) पात्रपरिचयः/ कविपरिचयः	०५
(ग) चरित्रचित्रणम्/ अङ्कसारः	०५
(४) काव्यशास्त्रम्- (काव्यदीपिका शिखा ५, ६)	१५
(क) विषयगतप्रश्नाः	१५
(५) आयुर्वेदः- (चरकसंहिता सूत्रस्थानम्, षष्ठोऽध्यायः)	२०
(क) गद्यव्याख्या	१०
(ख) विषयगतप्रश्नाः	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. विनयवस्तु

प्रकाशकः— बौद्धसंस्कृतग्रन्थावली, मिथिलाविद्यापीठ, दरभंगा, बिहार ।

२. राजकुमारीकथा – संपादकः— प्रो० माईकल हार्न्स

प्रकाशकः— फिलिप्स यूनिवर्सिटी, जर्मनी ।

३. सनत्सुजातीयम्

प्रकाशकः— दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ ।

४. अभिज्ञानशाकुन्तलम्

प्रकाशकः— १. राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली ।

२. व्याख्याकारः बद्रीनाथ शुक्ल— चौखम्बा स.....

५. काव्यदीपिका— विद्यारत्नकान्तिचन्द्रभट्टाचार्येण संगृहीता

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली ।

६. चरकसंहिता— महर्षिचरकसंस्कृता

प्रकाशकः— राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली ।

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य चतुर्थसत्रम्

तृतीयपत्रम्- वैदिकसिद्धान्तपरिचयः

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) वेदः- (वेदामृतम्- आचारशिक्षा)	२०
(क) मन्त्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्	१०
(ग) ऋषिदेवताछन्दोज्ञापनम्	०५
(२) दर्शनम्- (सांख्यदर्शनम्- प्रथमचतुर्थाध्यायौ)	२०
(क) सूत्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) सूत्रार्थबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(३) उपनिषद्- (मुण्डकोपनिषद्)	२०
(क) कण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) भावबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(४) अन्यधार्मिकग्रन्थाः-	
(मनुस्मृतिः अध्यायः १२, चर्पटमञ्जरी)	२०
(क) श्लोककण्ठस्थीकरणम्	१०
(ख) श्लोकान्वयः / श्लोकव्याख्या	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. वेदामृतम् आचारशिक्षा - डा० कपिलदेव द्विवेदी
प्रकाशकः— विश्वभारतीय अनुसंधान परिषद्
शान्तिनिकेतन ज्ञानपुर, (भदोही) उ०प्र०
२. सांख्यदर्शनम्
प्रकाशकः— आर्ष शोध संस्थान, आलियाबाद, आन्ध्रप्रदेश ।
३. ईशादि नौ उपनिषद्
प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।
- ४ मनुस्मृतिः
प्रकाशकः— आर्ष साहित्य प्रचार ट्रस्ट-४५५, खारी बावली, दिल्ली ।
- ५ चर्पटमञ्जरी— श्री शंकराचार्यः
प्रकाशकः— दिव्यप्रकाशनम्, दिव्ययोगमन्दिर ट्रस्ट पतञ्जलि योगपीठ ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

वेदतः

१. उपर्युक्तपुस्तके स्मृताः केचन पञ्च मन्त्रा लेखनीयाः । ०५
२. चतुर्णां मन्त्राणां शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम् । १०
३. पृष्ठानां पञ्चानां मन्त्राणाम् ऋषिदेवताछन्दांसि ज्ञापनीयानि । ०५

सांख्यदर्शनतः

१. पृष्ठात् सूत्रादग्रे पञ्च सूत्राणि लेखनीयानि । ०५
२. पृष्ठानां पञ्चानां सूत्राणामर्थाः बोधनीयाः । ०५
३. द्वयोर्विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानम् । १०

उपनिषत्तः

१. प्रकृतोपनिषत्सु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्राः/
श्लोकाः/ अनुच्छेदा लेखनीयाः । ०५
२. पृष्ठयोः स्थलयोः भावबोधनम् । ०५
३. चतुर्णां विषयात्मकप्रश्नानां समाधानम् । १०

मनुस्मृतिचर्पटमञ्जरीतः

१. केचन पञ्च स्मृताश्श्लोका लेखनीयाः । १०
२. पृष्ठानां पञ्चानां श्लोकानामन्वयो लेखनीयः । १०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य पञ्चमसत्रम्

प्रथमपत्रम्- संस्कृतव्याकरणम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) काशिकावृत्तिः (षष्ठोऽध्यायः)-	६०
(क) सूत्रव्याख्यानम्	१०
(ख) पदकृत्यम्	१०
(ग) वार्तिकव्याख्यानम्	१०
(घ) कारिकाव्याख्यानम्	१०
(ङ) शब्दसिद्धिः	१०
(च) शङ्कासमाधानम्	१०
(२) फिट्सूत्राणि	२०
(क) सूत्रपाठकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) अर्थोदाहरणे	१०
(ग) स्वरज्ञापनम्	०५

सहायकग्रन्थाः-

१. काशिकावृत्तिः- श्री वामनजयादित्यविरचिता

प्रकाशकः- १. रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा।

२. श्रीमद्दयानन्दवेदार्षमहाविद्यालयन्यासः, ११९ गौतम नगरम्, नई दिल्ली-४९।

३. तारा बुक एजेंसी, वाराणसी।

२. वार्तिकप्रकाशः- आचार्यः आनन्दप्रकाशः

प्रकाशकः- चौखम्भा संस्कृत संस्थान वाराणसी।

३. व्याकरणकारिकाप्रकाशः- पं. सुदर्शनदेवाचार्यः

प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा।

४. फिट्सूत्रम् - पं. सुदर्शनदेवाचार्यः

प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

काशिकातः

१. पृष्ठेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानम्।	१०
२. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्।	१०
३. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानम्।	१०
४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्।	१०
५. प्रदत्तेषु त्रिषु शब्देषु द्वयोः साधनम् (सिद्धिः)।	१०
६. पृष्ठानां तिसृणां शङ्कानां मध्ये द्वयोः समाधानम्।	१०

फिट्-सूत्रतः

७. पृष्ठात् सूत्रादग्रे दशानां सूत्राणां लेखनम्।	०५
८. पृष्ठानां पञ्चसूत्राणाम् अर्थोदाहरणानि।	१०
९. पृष्ठानां पञ्चानां शब्दानां ससूत्रं स्वरज्ञापनम्।	०५

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य पञ्चमसत्रम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतसाहित्यम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) गद्यम्- (दशकुमारचरिततः विश्रुतचरितम्)-	१५
(क) कविपरिचयः, चरितसारः	०५
(ख) गद्यस्य सरलार्थः	०५
(ग) काव्यगतसौन्दर्यम्	०५
(२) पद्यम्- (विदुरनीतिः अध्यायः १-४)	१५
(क) पदार्थः, अन्वयः/नवीनश्लोकरचना	०५
(ख) छन्दः, अलङ्कारः, रसः, व्यङ्ग्यार्थः	०५
(ग) व्याकरणात्मकप्रश्नः	०५
(कारकः/ समासः/ विभक्तिः/अव्ययम्/ शब्दव्युत्पत्तिः)	
(३) नाटकम्- (भासविरचितं बालचरितम्)	१५
(क) श्लोकव्याख्या/ गद्यव्याख्या	०५
(ख) पात्रपरिचयः/ कविपरिचयः	०५
(ग) चरित्रचित्रणम्/ अङ्कसारः	०५
(४) काव्यशास्त्रम्- (काव्यदीपिका शिखा ७,८)	१५
(क) विषयगतप्रश्नाः	१५
(५) आयुर्वेदः- (चरकसंहिता सूत्रस्थानम्, सप्तमोऽध्यायः)	२०
(क) गद्यव्याख्या	१०
(ख) विषयगतप्रश्नाः	१०

सहायकग्रन्थाः—

१. विश्रुतचरितम्

प्रकाशकः— चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी ।

२. विदुरनीतिः

प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।

३. भासनाटकचक्रम्

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली ।

४. काव्यदीपिका— विद्यारत्नकान्तिचन्द्रभट्टाचार्येण संगृहीता

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली ।

५. चरकसंहिता— महर्षिचरकप्रतिसंस्कृता

प्रकाशकः— राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली ।

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य पञ्चमसत्रम्

तृतीयपत्रम्- वैदिकसिद्धान्तपरिचयः

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) वेदः- (अथर्ववेदः ब्रह्मचर्यसूक्तम्, स्कम्भसूक्तम्)	२०
(क) मन्त्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्	१०
(ग) ऋषिदेवताछन्दोज्ञापनम्	०५
(२) दर्शनम्- (वैशेषिकदर्शनपरिचयः तर्कसंग्रहः)	२०
(क) सूत्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) सूत्रार्थबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(३) उपनिषद्- (तैत्तिरीयोपनिषद्-	
ब्रह्मानन्दवल्ली, भृगुवल्ली)	२०
(क) कण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) भावबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(४) अन्यधार्मिकग्रन्थाः-	
(वेदान्तपरिभाषा आगमपरिच्छेदपर्यन्ता)	२०
(क) विषयगतप्रश्नाः	२०

सहायकग्रन्थाः—

१. अथर्ववेदः— व्याख्याकारः डा० विश्वनाथ वेदालङ्कार
प्रकाशकः— रामलाल कपूर ट्रस्ट रेवली, सोनीपत, हरयाणा।
२. तर्कसंग्रहः
प्रकाशकः— चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
३. ईशादि नौ उपनिषद्
प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर।
४. वेदान्तपरिभाषा
प्रकाशकः— चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

वेदतः

१. उपर्युक्तसूक्तयोः स्मृताः केचन पञ्च मन्त्रा लेखनीयाः। ०५
२. चतुर्णां मन्त्राणां शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्। १०
३. पृष्ठानां पञ्चानां मन्त्राणाम् ऋषिदेवताछन्दांसि ज्ञापनीयानि। ०५

तर्कसंग्रहतः

१. पृष्ठात् सूत्रादग्रे पञ्च सूत्राणि लेखनीयानि। ०५
२. पृष्ठानां पञ्चानां सूत्राणामर्थाः बोधनीयाः। ०५
३. द्वयोर्विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानम्। १०

उपनिषत्तः

१. प्रकृतोपनिषत्सु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्राः/
श्लोकाः/अनुच्छेदा लेखनीयाः। ०५
२. पृष्ठयोः स्थलयोः भावबोधनम्। ०५
३. चतुर्णां विषयात्मकप्रश्नानां समाधानम्। १०

वेदान्तपरिभाषातः

१. सप्तसु प्रश्नेषु पञ्च समाधेयाः। २०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य षष्ठसत्रम्

प्रथमपत्रम्- संस्कृतव्याकरणम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) काशिकावृत्तिः (सप्तमोऽध्यायः, अष्टमोऽध्यायः)-	८०
(क) सूत्रव्याख्यानम्	१०
(ख) पदकृत्यम्	१०
(ग) वार्तिकव्याख्यानम्	२०
(घ) कारिकाव्याख्यानम्	१०
(ङ) शब्दसिद्धिः	१०
(च) शङ्कासमाधानम्	२०

सहायकग्रन्थाः-

१. काशिकावृत्तिः- श्री वामनजयादित्यविरचिता

प्रकाशकः- १. रामलाल कपूर ट्रस्ट, रेवली, सोनीपत, हरियाणा ।

२. श्रीमद्दयानन्दवेदार्थमहाविद्यालयन्यासः, ११९ गौतम नगरम्, नई दिल्ली-४९ ।

३. तारा बुक एजेन्सी, वाराणसी ।

२. वार्तिकप्रकाशः- आचार्यः आनन्दप्रकाशः

प्रकाशकः- चौखम्भा संस्कृत संस्थान वाराणसी ।

३. व्याकरणकारिकाप्रकाशः- पं. सुदर्शनदेवाचार्यः

प्रकाशकः- हरयाणा साहित्य संस्थान, गुरुकुल झज्जर हरयाणा ।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

काशिकातः

१. पृष्ठेषु त्रिषु सूत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानम्।	१०
२. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्।	१०
३. पृष्ठेषु चतुर्दशसु वार्तिकेषु दशानां व्याख्यानम्।	२०
४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्।	१०
५. प्रदत्तेषु त्रिषु शब्देषु द्वयोः साधनम् (सिद्धिः)।	१०
६. पृष्ठानां षण्णां शङ्कानां मध्ये चतसृणां समाधानम्।	२०

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य षष्ठसत्रम्

द्वितीयपत्रम्- संस्कृतसाहित्यम्

पूर्णाङ्कः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्कः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्कः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) गद्यम्-

(दिव्यावदानतः कुणालावदानम्, सहसोद्गतावदानम्)- १५

(क) शब्दार्थः, काव्यसौन्दर्यम् ०५

(ख) अवदानविषयकप्रश्नाः ०५

(ग) नवीनगद्यरचनम् ०५

(२) पद्यम्- (विदुरनीतिः अध्यायः ५-८) १५

(क) पदार्थः, अन्वयार्थः ०५

(ख) छन्दः, अलङ्कारः, रसः, व्यङ्ग्यार्थः ०५

(ग) व्याकरणात्मकप्रश्नः ०५

(कारकः/ समासः/ विभक्तिः/ अव्ययम्/ शब्दव्युत्पत्तिः)

(३) नाटकम्- (जीवानन्दम्) १५

(क) श्लोकव्याख्या/ गद्यव्याख्या ०५

(ख) पात्रपरिचयः/ कविपरिचयः ०५

(ग) चरित्रचित्रणम्/ अङ्कसारः ०५

(४) काव्यशास्त्रम्- (काव्यदीपिका अष्टमशिखालोकः) १५

(क) विषयगतप्रश्नाः १५

(५) आयुर्वेदः- (चरकसंहिता सूत्रस्थानम्, २०

एकादशोऽध्यायः)

(क) गद्यव्याख्या/ पदपदार्थज्ञानम् १०

(ख) विषयगतप्रश्नाः १०

सहायकग्रन्थाः—

१. दिव्यादानम्

प्रकाशकः— बौद्धसंस्कृतग्रन्थावली, मिथिलाविद्यापीठ, दरभंगा, बिहार ।

२. विदुरनीतिः

प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर ।

३. जीवानन्दम्

प्रकाशकः—

४. काव्यदीपिका— विद्यारत्नकान्तिचन्द्रभट्टाचार्येण संगृहीता

प्रकाशकः— मोतीलाल बनारसीदास पब्लिशर्स प्रा० लि०, देहली ।

५. चरकसंहिता— महर्षिचरकप्रतिसंस्कृता

प्रकाशकः— राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, जनकपुरी, नई दिल्ली ।

शास्त्रिपाठ्यक्रमस्य षष्ठसत्रम्

तृतीयपत्रम्- वैदिकसिद्धान्तपरिचयः

पूर्णाङ्काः - १००

बाह्यमूल्याङ्कनाङ्काः- ८०

आन्तरिकमूल्याङ्कनाङ्काः- २०

समयः- होरात्रयम्

(१) वेदः- (वेदामृतम्- नीतिशिक्षा)	२०
(क) मन्त्रकण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्	१०
(ग) ऋषिदेवताछन्दोज्ञापनम्	०५
(२) दर्शनम्- (पूर्वमीमांसापरिचयः अर्थसंग्रहः)	२०
(क) विषयात्मकप्रश्नाः	२०
(३) उपनिषद्- (छान्दोग्योपनिषद्- अध्यायः ६, ७, इन्द्रविरोचनसंवादः)	२०
(क) कण्ठस्थीकरणम्	०५
(ख) भावबोधनम्	०५
(ग) विषयात्मकप्रश्नाः	१०
(४) अन्यधार्मिकग्रन्थाः-	
(वेदान्तपरिभाषा आगमपरिच्छेदतः समाप्तिपर्यन्ता)	२०
(क) विषयगतप्रश्नाः	२०

सहायकग्रन्थाः—

१. वेदामृतम् नीतिशिक्षा - डा० कपिलदेव द्विवेदी

प्रकाशकः— विश्वभारतीय अनुसंधान परिषद्
शान्तिनिकेतन ज्ञानपुर, (भदोही) उ०प्र०

२. अर्थसंग्रहः— श्री लौगाक्षिभास्करप्रणीतः

(व्याख्याकारः— डा० कामेश्वरनाथमिश्रः)

प्रकाशकः— चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

३. छान्दोग्योपनिषद्

प्रकाशकः— गीताप्रेस गोरखपुर।

४ वेदान्तपरिभाषा

प्रकाशकः— चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।

प्रश्नपत्रविषयका निर्देशाः

वेदतः

१. उपर्युक्तसूक्तयोः स्मृताः केचन पञ्च मन्त्रा लेखनीयाः।	०५
२. चतुर्णां मन्त्राणां शब्दार्थपुरस्सरं स्वशब्दैरर्थबोधनम्।	१०
३. पृष्ठानां पञ्चानां मन्त्राणाम् ऋषिदेवताछन्दांसि ज्ञापनीयानि।	०५

तर्कसंग्रहतः

१. पृष्ठात् सूत्रादग्रे पञ्च सूत्राणि लेखनीयानि।	०५
२. पृष्ठानां पञ्चानां सूत्राणामर्थाः बोधनीयाः।	०५
३. द्वयोर्विषयात्मकप्रश्नयोः समाधानम्।	१०

उपनिषत्तः

१. प्रकृतोपनिषत्सु स्मृताः केचन पञ्च मन्त्राः/
श्लोकाः/अनुच्छेदा लेखनीयाः।	०५
२. पृष्ठयोः स्थलयोः भावबोधनम्।	०५
३. चतुर्णां विषयात्मकप्रश्नानां समाधानम्।	१०

वेदान्तपरिभाषातः

१. सप्तसु प्रश्नेषु पञ्च समाधेयाः।	२०

पुराना

प्रथमवर्षस्य पाठ्यक्रमः (प्रथमसत्रम्)

(१) प्रथमपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतव्याकरणम्— काशिका (अध्यायः- १)	६०
निपाताव्ययोपसर्गवृत्तिः	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(२) द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतसाहित्यम्— १. गद्यम्- विनयाधिकरणम्, व्यसनाधिकरणम् (अर्थशास्त्रान्तर्गतम्)	१५
२. पद्यम्- रामायणम् (बालकाण्डः प्रथम सर्गः)	१५
३. नाटकम्- दूतवाक्यम्, ऊरुभङ्गम्	१५
४. काव्यशास्त्रम्- काव्यदीपिका (शिखा-१, २)	१५
५. आयुर्वेदः- चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्, प्रथमोऽध्यायः १-६७ श्लोकाः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(३) तृतीयपत्रम्	
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः—	
१. वेदः- ऋग्वेदः (अग्निः १.१, इन्द्रः २.१२, ज्ञानम् १०.७१)।	२०
२. दर्शनम्- योगदर्शनम् (पादः- १, २)।	२०
३. उपनिषद्- ईशकेनोपनिषदौ।	२०
४. अन्यः- गीता (अध्यायः- २, ३)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(४) चतुर्थपत्रम्	
आङ्ग्लभाषा— बी०ए० प्रथमवर्षवत्।	

प्रथमवर्षस्य पाठ्यक्रमः (द्वितीयसत्रम्)

(१) प्रथमपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतव्याकरणम्— काशिका (अध्यायः- २)	४०
लिङ्गानुशासनवृत्तिः	२०
नामिकग्रन्थः	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(२) द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतसाहित्यम्— १. गद्यम्- शुकनासोपदेशः	१५
२. पद्यम्- महाभारतम् (यक्षयुधिष्ठिरसंवादः)	१५
३. नाटकम्- प्रतिमानाटकम्	१५
४. काव्यशास्त्रम्- काव्यदीपिका (शिखा- ३)	१५
५. आयुर्वेदः- चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्, अष्टमोऽध्यायः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(३) तृतीयपत्रम्	
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः—	
१. वेदः- ऋग्वेदः (वागाम्भृणी १०.१२५, भाववृत्तम् / नासदीयम् १०.१२९, श्रद्धा)।	२०
२. दर्शनम्- योगदर्शनम् (पादः- ३,४)।	२०
३. उपनिषद्- कठोपनिषद्।	२०
४. अन्यः- गीता (अध्यायः- १२,१८)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(४) चतुर्थपत्रम्	
आङ्ग्लभाषा— बी०ए०प्रथमवर्षवत्।	

द्वितीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः (प्रथमसत्रम्)

(१) प्रथमपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतव्याकरणम्— काशिका (अध्यायः- ३)	६०
उणादिकोषः	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(२) द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतसाहित्यम्— १. गद्यम्- कथाः (जातकमालातः)	१५
२. पद्यम्- रामायणम् (अयोध्याकाण्डः- शततमः सर्गः), सौन्दरानन्दम् (चतुर्दशः सर्गः- २१-५२ श्लोकाः)	१५
३. नाटकम्- शिवराजविजयः (प्रथमविरामस्य प्रथमो निश्वासः)	१५
४. काव्यशास्त्रम्- काव्यदीपिका (शिखा- ४)	१५
५. आयुर्वेदः- चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्, पञ्चमोऽध्यायः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(३) तृतीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः—	
१. वेदः- यजुर्वेदः (अध्यायः- ३१, ३२)।	२०
२. दर्शनम्- सांख्यकारिकाः।	२०
३. उपनिषद्- प्रश्नोपनिषद्।	२०
४. अन्यः- मनुस्मृतिः (अध्यायः- २), प्रश्नोत्तरी।	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(४) चतुर्थपत्रम्	
आङ्ग्लभाषा— बी०ए०द्वितीयवर्षवत्।	

द्वितीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः (द्वितीयसत्रम्)

(१) प्रथमपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतव्याकरणम्— काशिका (अध्यायः- ४,५)	८०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(२) द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतसाहित्यम्— १. गद्यम्- विविधकथाः	१५
२. पद्यम्- सनत्सुजातीयम्	१५
३. नाटकम्- अभिज्ञानशाकुन्तलम् (अङ्कः ४)	१५
४. काव्यशास्त्रम्- काव्यदीपिका (शिखा- ५,६)	१५
५. आयुर्वेदः- चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्, षष्ठोऽध्यायः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(३) तृतीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः—	
१. वेदः- यजुर्वेदः (अध्यायः- ३६), प्रसिद्धमन्त्राश्च।	२०
२. दर्शनम्- सांख्यदर्शनम्।	२०
३. उपनिषद्- मुण्डकोपनिषद्।	२०
४. अन्यः- मनुस्मृतिः (अध्यायः- १२), चर्पटमञ्जरी	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(४) चतुर्थपत्रम्	
आङ्ग्लभाषा— बी०ए०द्वितीयवर्षवत्।	

तृतीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः (प्रथमसत्रम्)

(१) प्रथमपत्रम्	पूर्णाङ्कः - १००
संस्कृतव्याकरणम्— काशिका (अध्यायः- ६)	६०
फिट्सूत्राणि	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(२) द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्कः - १००
संस्कृतसाहित्यम्— १. गद्यम्- विश्रुतचरितम्	१५
२. पद्यम्- विदुरनीतिः (अध्यायः- १-४)	१५
३. नाटकम्- बालचरितम्	१५
४. काव्यशास्त्रम्- काव्यदीपिका (शिखा- ७,८)	१५
५. आयुर्वेदः- चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्, सप्तमोऽध्यायः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(३) तृतीयपत्रम्	पूर्णाङ्कः - १००
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः—	
१. वेदः- अथर्ववेदः (ब्रह्मचर्यसूक्तम्, स्कम्भसूक्तम्)।	२०
२. दर्शनम्- वैशेषिकदर्शनपरिचयः (तर्कसंग्रहः)	२०
३. उपनिषद्- प्रसिद्धसन्दर्भाः।	२०
४. अन्यः- वेदान्तपरिभाषा (पूर्वार्द्धः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(४) चतुर्थपत्रम्	
आङ्ग्लभाषा— बी०ए० तृतीयवर्षवत्।	

तृतीयवर्षस्य पाठ्यक्रमः (द्वितीयसत्रम्)

(१) प्रथमपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतव्याकरणम्— काशिका (अध्यायः- ७,८)	८०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(२) द्वितीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
संस्कृतसाहित्यम्— १. गद्यम्-	१५
२. पद्यम्- विदुरनीतिः (अध्यायः ५-८)	१५
३. नाटकम्- जीवनन्दम्	१५
४. काव्यशास्त्रम्- काव्यदीपिकाः (अष्टमशिखालोकः)	१५
५. आयुर्वेदः- चरकसंहिता (सूत्रस्थानम्, एकादशोऽध्यायः)	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(३) तृतीयपत्रम्	पूर्णाङ्काः - १००
वैदिकसिद्धान्तपरिचयः—	
१. वेदः- सामवेदः (प्रमुखसामानि)।	२०
२. दर्शनम्- पूर्वमीमांसापरिचयः (अर्थसंग्रहः)।	२०
३. उपनिषद्- प्रसिद्धसन्दर्भाः।	२०
४. अन्यः- वेदान्तपरिभाषा (उत्तरार्द्धः)।	२०
अन्तर्मूल्याङ्कनम्	२०
(४) चतुर्थपत्रम्	
आङ्ग्लभाषा— बी०ए० तृतीयवर्षवत्।	